

smiselno navesti dva pomisleka, ki se mi v zvezi z novimi študijskimi programi porajata.

– Ali bi bilo na 2. stopnji primerneje prelomiti s tradicijo in uveljaviti dve specializaciji – v jezikoslovje in literarno vedo?

– Ali bi bilo v času, ko globalizacija ukinja razlike in spodjeda korenine, treba še bolj izpostaviti zgodovinske vsebine?

Vsi na slovenistiki, na jezikoslovnem delu bolj kakor na literarnovednem, pa si zastavljamo še eno vprašanje:

– Kako bomo bogati program, za katerim vsekakor stojimo, tudi izpeljali, če bo kadrovska zasedba še dolgo ostala takšna, kot je.

Vedno sicer ostaja možnost cikličnih predavanj in seminarjev (verjetno bo to potrebno za izbirne predmete), a to najbrž ne bi smela biti dokončna rešitev.

Pa še to: V 3.1.1 je omenjeno, da so ob ustanovitvi ljubljanske univerze vsi študentje filozofske fakultete morali opraviti izpit iz učnega jezika, tj. iz slovenščine. V pedagoškem modulu novih študijskih programov na Filozof-

ski fakulteti v Ljubljani ima predmet *slovenščina za študente pedagoških smeri* svoje mesto med tremi obveznimi izbirnimi predmeti.

Literatura

Toporišič, Jože, 1987: Petdeset let jezikoslovne slavistike na ljubljanski filozofski fakulteti. Toporišič, Jože: *Portreti, razgledi, presoje*. Ljubljana. 327–355.

Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani. Ljubljana 1969.

Pogorelec, Breda, 1989: Oddelek za slovenske jezike in književnosti. *Zbornik Filozofske fakultete v Ljubljani 1919–1989*. Ljubljana. 131–146.

Vidovič Muha, Ada, 1987/1988: Ob življenjskem jubileju prof. dr. Brede Pogorelec. *Jezik in slovstvo* XXXIII/4. 93–96.

Erika Kržišnik
Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
erika.krzisnik@guest.arnes.si

Nova bolonjska študijska programa slovenskega jezika in književnosti na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru

Študij slovenskega jezika in književnosti se na Univerzi v Mariboru izvaja od leta 1961, to je od leta, ko je bila ustanovljena Pedagoška akademija. Sprva je bil to na Oddelku za slovanske jezike in književnosti dveletni (štirisemestrski) program, ki pa je z ustanovitvijo Pedagoške fakultete prerasel v štiriletnega (8-semestrskega) visokošolskega,

kasneje v univerzitetnega.

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru izvaja v študijskem letu 2007/2008 dva enopredmetna univerzitetna pedagoška študijska programa, devet dvopredmetnih univerzitetnih pedagoških študijskih programov, en univerzitetni enopredmetni nepedagoški študijski program ter dva univerzitetna

dvopredmetna nepedagoška študijska programa. Študentje lahko poleg rednega študija vpišejo tudi vzporedni ali zaporedni študij; univerzitetne dvopredmetne pedagoške in dvopredmetne nepedagoške študijske programe je mogoče poljubno vezati v okviru dvopredmetnih programov. Za vpis na izredni študij veljajo za razpisane smeri isti razpisni pogoji kot za redni študij, razlike so le organizacijske glede na število vpisanih mest. Razpisani so tudi podiplomski študijski programi, in sicer osem magistrskih programov in dva enovita doktorska študijska programa.¹

1 Dosedanja študijska programa slovenistike

Med razpisanimi programi Filozofske fakultete sta še zadnjič v študijskem letu 2007/2008 razpisana dva programa slovenistike, to sta *Univerzitetni enopredmetni pedagoški program slovenski jezik s književnostjo* in *Univerzitetni dvopredmetni pedagoški program slovenski jezik s književnostjo in ...* Programa sta pedagoška, štiriletna univerzitetna. Enopredmetni obsega 2700 ur v štirih letih, to je v 1. letniku 600, v 2. in 3. letniku 750 ur ter v 4. letniku 600 ur, dvopredmetni pa 1500 ur v štirih letih, to je v vsakem letniku po 375 ur. Poleg dodiplomskih študijskih programov je razpisan še magistrski podiplomski študijski program Slovenski jezik in književnost.

2 Bolonjska programa slovenistike

V zadnjih letih, še posebej pa v letih 2006 in 2007, je potekalo intenzivno prenavljanje študijskih programov slo-

venistike, in sicer v duhu bolonjske prenovne. Študijsko leto 2008/2009 bo tako prvo leto, ko bo Oddelek za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete Univerze v Mariboru vpisal dva bolonjska, to je prvostopenjska magistrska študijska programa Slovenski jezik in književnost, enega eno- in drugega dvopredmetnega; to sta *Univerzitetni študijski program prve stopnje Slovenski jezik in književnost* ter *Univerzitetni dvopredmetni študijski program prve stopnje Slovenski jezik in književnost*. Programa sta nepedagoška, triletna z obveznim nadaljevanjem na drugi stopnji (2 leti), to je predvidoma na nepedagoški enopredmetni, na pedagoški dvopredmetni ali na pedagoški dvopredmetni smeri, in nadomeščata nebolonjski univerzitetni enopredmetni pedagoški študijski program *Slovenski jezik s književnostjo* oz. nebolonjski univerzitetni dvopredmetni pedagoški študijski program *Slovenski jezik s književnostjo in ...* Bolonjska programa nimata smeri, po Iscedovi klasifikaciji študijskega področja ter po Frascatijevi klasifikaciji znanstvenoraziskovalne discipline se uvrščata med humanistične vede. Obe slovenistični perspektivi (jezikoslovna ter literarnozgodovinska in literarnoteoretična) bosta obogateni z interdisciplinarnim in medsebojno povezovalnim vidikom, kar pomeni, da se v obeh programih zastopane jezikoslovne in literarnozgodovinske discipline povezujejo z disciplinami družboslovnih. Študijska programa tako zlasti pri tistih literarnozgodovinskih in jezikoslovnih predmetih, ki temeljijo na socioloških, filozofskih, psiholoških in kulturoloških izhodiščih, vsebujeta tudi posamezne vsebine s področij družbenih ved, pa tudi naravoslovno-matematičnih ved.

¹ Povzeto po *Informativni knjižici Filozofske fakultete Maribor* (2007: 7–8, 12–13).

Enopredmetni program prve stopnje obsega 2235 ur v treh letih, to je v 1. in 2. letniku 750, v 3. letniku pa 735 ur, **dvopredmetni** pa 1125 ur v treh letih, to je v prvem letniku 390 ur, v 2. letniku 435 in v 3. letniku 300 ur.^{1a} Bistvena in na prvi pogled opazna razlika med do sedaj izvajanima programoma in novima bolonjskima programoma slovenistike je v tem, da v novih programih ni več ključnega pomena (skup-no) število ur, temveč (skupno) število kreditnih točk, to je ECTS (180 oz. 90); isto velja tudi za prehode med posameznimi letniki. Oboje je ključnega pomena pri povezovanju (izmenjavi) z univerzami, ki delujejo po kreditnem sistemu (ne glede na vrsto kreditnega sistema oz. način označevanja pridobljenih točk).

V težnji po širši vključitvi pragmatičnega vidika obravnave jezikoslovnih predmetov se je pojavila potreba po zasnovi programov, ki ob spoznavanju sistema slovenskega jezika vključujeta tudi njegovo funkcioniranje v praktičnih okoliščinah vsakodnevne rabe. Na navedeno se navezuje tudi nadaljnja potreba oblikovanja novih programov, ki izhaja iz spoznanja, da imajo dosednji diplomanti morda premalo aplikativnega znanja. Nova študijska programa omogočata primeren nabor potrebnih znanj za oblikovanje široko razgledanega diplomanta, ki se bo znal ustrezno odzivati na aktualne jezikovne in kulturnopolitične izzive sodobnega časa ter se tudi uspešno vključiti v trg dela.

Naziv po obeh končanih bolonjskih študijih: Diplomirani slovenist (UN)

(Dipl. sloven. (UN)), Diplomirana slovenistka (UN) (Dipl. sloven. (UN)).

2. 1 Univerzitetni študijski program prve stopnje Slovenski jezik in književnost

2. 1. 1 Organizacija študijskega programa

Predmetnik je sestavljen iz 10 obveznih modulov (120 ECTS), 5 izbirnih modulov (30 ECTS), 1 samostojno sestavljenega modula² (12 ECTS), 1 modula Humanistika (9 ECTS) in 1 obveznega diplomskega seminarja (9 ECTS). **Obvezni moduli** so v prvem, drugem, tretjem, četrtem in petem semestru, in sicer pet iz jezika in pet iz književnosti, vsak modul obsega 12 ECTS. **Izbirni moduli** so v prvem, drugem, tretjem, četrtem in petem semestru, in sicer študent izbere dva iz jezika (prvi in tretji semester), dva iz književnosti (drugi in četrti semester) in enega iz jezika in književnosti (peti semester), vsak modul obsega 6 ECTS. **Samostojno sestavljen modul** je v šestem semestru. Študent mora zbrati 12 ECTS, priporočena je izbira glede na temo izbrane diplomske seminarske naloge. **Modul Humanistika** je v 6. semestru. Študent mora zbrati 9 ECTS, in sicer 6 iz lektorata slovanskega jezika in 3 iz nabora izbirnih predmetov Filozofske fakultete. **Obvezni diplomski seminar** iz jezika ali književnosti je v šestem semestru. Študent mora zbrati 9 ECTS, in sicer 6 ECTS za diplomsko seminarsko nalogo s predstavitvijo in zagovorom v seminarju in 3 ECTS za pisni diplomski izpit z ustnim zago-

^{1a} Upošteevane so kontaktne ure v pedagoškem procesu, brez sicer predvidenega samostojnega dela študenta.

² Študentje sami sestavijo modul, in sicer tako, da za modul izberejo tri predmete iz ponujenega seznama.

vorom. Obvezna praksa v programu ni predvidena.

Obvezni moduli so jezikovni in književni: a) jezikovni: Jezikovna norma in predpis, Zgodovina jezikoslovja, Besedoslovje in besediloslovje slovenskega jezika, Razvoj slovenskega jezika in dialektologija in Morfemska in pomensko-pragmatična podoba jezika; b) književni: Uvod v študij književnosti, Od svetovne k slovenski književnosti, Slovenska književnost 19. stoletja, Slovenska književnost prve polovice 20. stoletja in Slovenska književnost po letu 1950.

Izbirni moduli so jezikovni, književni ter jezikovno-književni: a) jezikovni: *Slovenski jezik 1* z izbiro med sklopi Uradovni jezik, Jezik v medijih in Slovenski jezik v stiku ter *Slovenski jezik 2* z izbiro med sklopi Zgodovina slovenskega jezika, Narečje in knjižni jezik in Arealno jezikoslovje; b) književni: *Slovenska književnost 1* z izbiro med sklopi Teorija književnosti in metodologija, Morfološka struktura književnega dela in Književne zvrsti in žanri ter *Slovenska književnost 2* z izbiro med sklopi Literarne vrste in slogi v starejši slovenski književnosti, Literarne zvrsti in vrste v slovenski književnosti 19. stoletja in Literarni žanri in slogi v slovenski književnosti ob koncu 19. stoletja; c) jezikovno-književni: *Slovenski jezik in književnost 1* z izbiro med sklopi Stilistika slovenskega jezika in starejše književnosti, Stilistika slovenskega jezika in novejše književnosti in Narečna stilistika slovenskega jezika in književnosti.

Samostojno sestavljen modul je *Slovenski jezik in književnost 2* in vključuje predmete: Psiholingvistika, Kognitivno

jezikoslovje, Etnolingvistika, Korpusno jezikoslovje, Sporočanje, Slovenska obmejna narečja, Semantika, Jezik in znanost, Tradicionalna simbolika v slovenski književnosti, Od pridige do kratke proze, Sodobna slovenska novela in Sodobna slovenska proza z avtobiografsko osnovo.

2. 1. 2 Cilji programa

Temeljni cilji programa izhajajo iz same narave slovenistike kot humanistične vede posebnega nacionalnega pomena. Program je zasnovan tako, da po eni strani vključuje spoznavanje sistema slovenskega jezika in njegovo funkcioniranje v praktičnih okoliščinah vsakodnevnih rabe, po drugi strani pa nudi sistematičen in natančen razvojni pregled slovenske literarne zgodovine in teorije. Obe slovenistični perspektivi sta obogateni z interdisciplinarnim in medsebojno povezovalnim vidikom.

2. 1. 3 Splošne in predmetnospecifične kompetence programa

Splošne kompetence, ki se pridobijo s programom, razvijajo sposobnosti za pridobivanje strokovnega znanja na podlagi študija obstoječih teoretičnih in metodoloških vzorcev; funkcionalno uporabo znanstvenih metod (opazovanje, analiziranje, sintetiziranje, evalviranje in prezentiranje) pri oblikovanju lastnih strokovnih besedil; funkcionalno uporabo sodobnih jezikovnih tehnologij; splošno informacijsko pismenost ter relevantno pridobivanje in uporabo domače in tuje literature; argumentirano, strpno in jezikovno kultivirano izražanje lastnih strokovnih stališč v govorjenih in pisanih besedilih;

ustvarjalno in kritično mišljenje, povezovanje dejstev in zakonitosti v nove kombinacije vedenj; prenos teoretičnega znanja v prakso; uporabo znanja v praksi; individualno in skupinsko delo.

Predmetnospecifične kompetence

izhajajo iz celotnega programa, ki na podlagi obveznih modulov nudi temeljno ogrodje slovenističnih znanj, z izbirnimi moduli pa je omogočeno pridobivanje specialnih znanj in širjenje nabora specifičnih kompetenc. Predmetnospecifične kompetence, ki jih razvija program *Univerzitetni študijski program prve stopnje Slovenski jezik in književnost*, so naslednje: poznavanje in razumevanje zgodovine slovenistične stroke; poznavanje in obvladovanje raziskovalne metodologije v slovenistiki; poznavanje umeščenosti slovenistike v okviru slavistike; poznavanje in obvladovanje sodobne jezikovne norme v govorjenih in pisanih besedilih; oblikovanje komunikacijskih sposobnosti za uspešno javno nastopanje; poznavanje jezikovne politike in aktualnih vprašanj jezikovnega načrtovanja; obvladovanje mnogoterih pojavnih oblik jezika v umetnostnih in neumetnostnih besedilih na ravni temeljne dihotomije knjižno in narečno; obvladovanje pomenske in oblikovne ravni jezikovnega sistema; poznavanje sodobnih raziskovalnih teoretičnih in metodoloških pristopov v lingvistiki in literaturi ter njihove aplikacije v slovenistiki; sposobnost primerjalnega povezovanja slovenske literarne zgodovine s svetovno; obvladovanje in prepoznavanje literarnih zvrsti in vrst; poznavanje morfologije literarnega dela; funkcionalno obvladovanje literarnoteoretičnih pojmov in sposobnost njihove aplikacije pri interpretacijah besedil; sposobnost povezovanja pridob-

ljenih literarnih in jezikoslovnih znanj pri samostojni interpretaciji besedil; pridobljena sporazumevalna kompetenca v enem od slovanskih jezikov; sposobnost načrtovanja, izvajanja, vrednotenja in predstavljanja lastnega raziskovalnega dela z uporabo sodobnih avdiovizualnih naprav; sposobnost odzivanja na aktualne jezikovne in kulturnopolitične izzive sodobnega časa.

2. 1. 4 Horizontalna in vertikalna povezanost predmetov

Predmetnik je sestavljen iz obveznih in izbirnih modulov, samostojno sestavljenega modula ter izbirnega modula Humanistika, ki so med seboj vertikalno in horizontalno povezani. V predmetniku programa so moduli naslednji: v prvem, drugem, tretjem, četrtem semestru so obvezni moduli (izbirni in obvezni) iz književnosti in jezika, v petem semestru pa je poleg obveznega modula iz književnosti in jezika še izbirni modul iz jezika in književnosti skupaj. V šestem semestru ima študent predmetnik iz izbirnih predmetov na književnosti in jeziku, pri čemer ima možnost izbire glede na temo izbrane diplomske seminarske naloge. V šestem semestru ima študent tudi modul Humanistika, ki je sestavljen iz lektorata slovanskega jezika in izbirnih predmetov Filozofske fakultete, ter izbirni diplomski seminar iz jezika ali književnosti. V posameznih semestrih so torej predmeti organizirani v module, ki se dopolnjujejo, znanje iz predmetov in modulov posameznega semestra pa je podlaga (ne pa pogoj) za uspešno delo pri predmetih v semestrih, ki sledijo. Vertikalne in horizontalne povezave so kompleksne, saj vsak modul v naslednjem semestru temelji na

znanju, pridobljenem v prejšnjih semestrih. To je temeljna lastnost obravnavanega študija, namreč nobene entitete se ne da obravnavati ločeno od ostalih.

V prvem semestru se obvezni jezikovni modul z osnovami iz jezikoslovja (Jezikovna norma in predpis) tematsko povezuje z jezikovnim izbirnim modulom, ki študentu daje vpogled v osnove slovenskega uradnega jezika, jezika v medijih in v stiku (Slovenski jezik 1). Obvezni modul iz književnosti zajema vsebine iz uvoda v študij književnosti, literarne teorije, mladinske književnosti (Uvod v študij književnosti), s čimer so postavljeni jezikoslovni temelji in teoretska osnova za vsebine iz slovenske literarne zgodovine ter s tem vertikalne povezave v višjih semestrih.

V drugem semestru se obvezni modul iz književnosti (Od svetovne k slovenski književnosti), ki ponuja temeljne vsebine iz svetovne književnosti in vpogled v začetke slovenske književnosti do leta 1800, horizontalno povezuje z izbirnim modulom iz književnosti, tako da lahko študent z ustrežno izbiro predmeta poglobi vsebine iz teorije književnosti in metodologije, morfološke strukture književnega dela ter književnih zvrsti in žanrov (Slovenska književnost 1). Obvezni jezikovni modul iz diahronije (Zgodovina jezikoslovja) uvede študenta v zgodovino slovenskega knjižnega jezika, ponudi osnove iz stare cerkvene slovanščine in kulturne zgodovine Slovencev.

V tretjem semestru zajema obvezni jezikovni modul zaokrožene besediloslovne in besedoslovne vsebine (Besedoslovje in besediloslovje slovenskega jezika) in se vertikalno navezuje na obvezni modul

iz morfemske pomensko-pragmatične podobe jezika v petem semestru. Z izbiro jezikovnega modula se širi študentovo vedenje o zgodovini slovenskega jezika, o odnosu narečje in knjižni jezik ter arealnem jezikoslovju (Slovenski jezik 2). Obvezni modul iz književnosti (Slovenska književnost 19. stoletja) zajema poglavja iz slovenske književnosti 19. stoletja ter se po posameznih semestrih vertikalno povezuje z literarnozgodovinskimi izbirnimi predmeti ali predmeti v tematsko zaokroženih modulih.

V četrtem semestru zajema obvezni modul iz književnosti izbrana poglavja iz slovenske književnosti prve polovice 20. stoletja (Slovenska književnost prve polovice 20. stoletja) in se vertikalno povezuje z obveznim modulom iz slovenske književnosti v petem semestru (Slovenska književnost po letu 1950), ki ga nadgrajuje. Z izbirnim modulom iz književnosti lahko študent razširi in poglobi posamezne vsebine iz slovenske literarne vede, izbira lahko med predmeti, ki zajemajo slogovni, vrstnozvrstni, stilno-idejni, interpretativni in literarnozgodovinski vidik preučevanja slovenske književnosti (Slovenska književnost 2). Obvezni modul iz jezika (Razvoj slovenskega jezika in dialektologije) pogloblja vsebine iz diahronije jezika in se vertikalno povezuje z obveznim modulom iz drugega semestra (Zgodovina jezikoslovja), na horizontalni ravni pa tudi z izbirnimi predmeti iz diahronije slovenskega jezika.

V petem semestru zajema obvezni jezikovni modul zaokrožene pomensko-pragmatične vsebine (Morfemska in pomensko-pragmatična podoba jezika) in se horizontalno navezuje na izbirni modul iz jezika in književnosti (Slo-

venski jezik in književnost 1), seveda z jezikoslovnimi vsebinami (predvsem stilistike slovenskega jezika). Obvezni modul iz književnosti (Slovenska književnost po letu 1950) zajema poglavja iz slovenske književnosti druge polovice 20. stoletja ter se horizontalno navezuje na izbirni modul iz jezika in književnosti (Slovenski jezik in književnost 1), predvsem z vsebinami stilistike starejše, novejše ter narečne književnosti. V obeh obveznih modulih kakor tudi z izbirnim modulom študent širi in pogloblja vsebine iz slovenskega jezika in literarne vede.

V šestem semestru študent izbira v samostojno sestavljenem modulu med izbirnimi predmeti iz književnosti in jezika (Slovenski jezik in književnost 2) in pri izbirnem modulu (Humanistični modul) med lektoratom enega slovanskega jezika ter izbirnimi predmeti Filozofske fakultete. Znanje enega od slovanskih jezikov, ki ga študent izbere iz ponujenih predmetov v okviru lektorata slovanskega jezika, mu omogoči poglobljen vpogled v slavistično strokovno literaturo ter dodatne možnosti pri izbiri teme in strokovne literature za diplomsko seminarsko nalogo iz jezika ali književnosti. Hkrati se študent v tem semestru odloči za diplomski seminar iz književnosti ali jezika. Študij zaključi tako, da opravi diplomski izpit ter v diplomskem seminarju predstavi in zagovarja diplomsko seminarsko nalogo.

Z obveznimi moduli in predmeti daje predmetnik temeljna znanja iz jezika in književnosti, izbirni predmeti in tematsko zaokroženi izbirni moduli iz književnosti in jezika pa omogočajo študentu širjenje in poglobljanje temeljnih jezikovnih ali literarnovednih

vsebin iz obveznih modulov, obenem pa mu s premišljeno izbiro od prvega letnika naprej omogočajo bolj poglobljen študij tistih predmetnih vsebin, ki jih bo izbral za temo diplomske seminarske naloge.

2. 2 Univerzitetni dvopredmetni študijski program prve stopnje Slovenski jezik in književnost

2. 2. 1 Organizacija študijskega programa

Program formalno poteka šest semestrov, ki so vsebinsko strukturirani tako, da sta v prvih štirih nosilna in obvezna vselej dva modula (po eden s področja jezika in književnosti), kombinirana po načelu od splošnega k specifičnemu oz. od diahronega k sinhronemu. Vsebinsko semester zaokrožuje izmenično izbirni modul jezika ali književnosti. Peti semester je v celoti izbirni, šesti je grajen po enakem načelu kot prvi štirje, le da vključuje še obvezni diplomski seminar, ki ga študent izbere ali iz jezika ali iz književnosti.

Predmetnik je sestavljen iz 8 obveznih modulov (48 ECTS), 2 izbirnih modulov (12 ECTS), 2 obveznih predmetov (8 ECTS), prostih izbirnih predmetov (12 ECTS), 1 izbirnega lektorata (3 ECTS), 1 obveznega diplomskega seminarja (7 ECTS). **Obvezni moduli** so v prvem, drugem, tretjem in četrtem semestru, in sicer 4 iz jezika in 4 iz književnosti, vsak modul obsega 6 ECTS. **Obvezna predmeta** sta v šestem semestru, in sicer eden iz jezika in eden iz književnosti, vsak obsega 4 ECTS. **Obvezni diplomski seminar** iz jezika ali književnosti je v šestem semestru. Študent mora zbrati 7 ECTS, in sicer 4 za diplomsko semi-

narsko nalogo s predstavitvijo in zagovorom v seminarju in 3 ECTS za pisni diplomski izpit z ustnim zagovorom. **Izbirni moduli** so v petem semestru, in sicer študent izbere en modul iz jezika in enega iz književnosti, vsak modul obsega 6 ECTS. **Prosti izbirni predmeti** so v prvem, drugem, tretjem in četrtem semestru. Študent mora zbrati 12 ECTS (6 na Jeziku, 6 na Književnosti). Priporočljivo je, da se izbor smiselno poveže s temo diplomske seminarske naloge. **Izbirni predmet Lektorat** je v petem semestru (3 ECTS). Študent izbere med ponujenimi slovanskimi lektorati. Obvezna praksa v programu ni predvidena.

Obvezni moduli so jezikovni in književni: a) jezikovni: Pravopisje in pravorečje z osnovami slovenistike, Razvoj slovenskega jezika, Oblikoslovje in besedoslovje ter Zgodovinska slovnica in dialektologija; b) književni: Primerjalna književnost in literarna teorija, Starejša slovenska književnost in mladinska književnost, Obdobja in smeri v slovenski književnosti ter Slovenska književnost 20. stoletja.

Izbirni moduli so jezikovni in književni: a) jezikovni: *Jezik* z izbiro med sklopi Osnove pragmalingvistike, Osnove semantike in Osnove korpusne lingvistike; b) književni: *Književnost* z izbiro med sklopi Slovenska pripovedna proza 20. stoletja, Morfološka struktura književnega dela in Književne zvrsti in žanri.

Obvezna predmeta sta Skladenjska podoba slovenskega jezika (*Jezik*) in Interpretacije izbranih del slovenske književnosti po letu 1950 (*Književnost*).

2. 2. 2 Cilji programa

Cilj študijskega programa je, da diplomant dobi osnovno teoretično znanje s področja slovenskega jezika in književnosti, definirano v obveznih modulih in obveznih predmetih, izbirni moduli in predmeti z obeh področij pa mu omogočajo dodatno specifično znanje s področja novejših jezikoslovnih disciplin (pragmalingvistike, semantike in korpusne lingvistike) ter razgled po novejši slovenski in svetovni književnosti ter morfologiji književnega dela. To znanje lahko kombinira s smiselno izbrano vezavo drugega predmetnega področja ter se tako na prvi stopnji usposobi za osnovni interdisciplinarni raziskovalni pristop in ustvari temeljna izhodišča za iskanje novih virov znanja na strokovnem področju, saj je danes splošno znano, da so temeljna žarišča novih znanj in odkritij prav na stičiščih posameznih disciplin in ved.

2. 2. 3 Splošne in predmetnospecifične kompetence programa

Splošne kompetence programa: obvladovanje raziskovalnih metod jezikoslovja in literarnih znanosti; sposobnost kombiniranja metodologije slovenističnega raziskovalnega dela z metodologijo drugega področja z namenom, pridobivanja novih raziskovalnih rezultatov; sposobnost kritičnega ocenjevanja lastnih in tujih raziskovalnih dosežkov; sposobnost korektnega vključevanja in kombiniranja spoznanih dejstev in znanj v novo kvaliteto; razvoj komunikacijskih sposobnosti za strpen in korekten strokovni diskurz; oblikovanje sposobnosti konstruktivnega sodelovanja pri delu v skupini in za sodelovanje pri delu med skupinami; oblikovanje načela avto-

nomnosti in povezovalnosti pri lastnem strokovnem delu; praktična uporaba znanja v praksi.

Predmetnospecifične kompetence zagotavljajo usposobljenost kandidata za kvalitetno strokovno svetovalno in samostojno delo na področju jezika in literature, ga pripravljajo za nadaljnjo stopnjo študija in motivirajo za zmožnost samostojnega vseživljenjskega učenja. Predmetnospecifične kompetence so definirane na podlagi celotnega programa v učnih načrtih predmetov kot prenesljive/ključne spretnosti in drugi atributi, ki razvijajo dovolj specializiran profil diplomanta za opravljanje strokovnih del s področja slovenistike in ga usposabljaajo za osnovno interdisciplinarno strokovno delo. Kandidat si pridobi naslednje specifične kompetence: poznavanje ter razumevanje zgodovine in razvoja slovenskega jezika in književnosti; poznavanje izjemne narečne členjenosti in njenega vpliva na standardni knjižni jezik; sposobnost soočanja sinhronih jezikovno-književnih pojavov z vidika zgodovinskega jezikovno-književnega razvoja; obvladovanje pravopisa in pravorečja slovenskega knjižnega jezika; obvladovanje in razumevanje morfoloških, oblikoslovno-skladenjskih kategorij in poznavanje skladenjsko-besedilne strukture jezika; razumevanje besedotvornih, medleksemskih in frazeoloških razmerij v slovenskem jeziku z vidika novih teoretičnih pristopov v jezikoslovju; sposobnost samostojnega sledenja aktualnim jezikovnim in književnim pojavom ter njihovo umeščanje v kontekst že pridobljenega znanja; poznavanje starejših in modernih tokov slovenske literature na prelomu tisočletja; sposobnost javnega angažiranja pri spodbujanju višje pisne in bralne kulture; oblikovanje

sposobnosti analitičnega in sintetičnega mišljenja; oblikovanje smisla za estetske in etične vrednote v stroki.

2. 2. 4 Horizontalna in vertikalna povezanost predmetov

Predmetnik je sestavljen iz obveznih in izbirnih modulov ter obveznih in izbirnih predmetov, ki so med seboj vertikalno in horizontalno povezani. V prvem in drugem letniku so obvezni moduli in izbirni predmeti iz književnosti in jezika, v petem semestru si študent sestavi predmetnik iz izbirnega modula na književnosti in jeziku ter izbirnega slovanskega jezika, šesti semester sestavljajo obvezni predmet iz jezika, obvezni predmet iz književnosti ter izbirni diplomski seminar iz jezika ali književnosti.

V prvem semestru se obvezni jezikovni modul z osnovami iz slovenistike (Pravopisje in pravorečje z osnovami slovenistike) tematsko povezuje z jezikovnim izbirnim predmetom, ki študentu daje vpogled v osnove jezikovne zvrstnosti ali jezikovnega načrtovanja (Izbrana poglavja iz slovenskega jezika). Obvezni modul iz književnosti zajema vsebine iz svetovne književnosti in literarne teorije (Primerjalna književnost in literarna teorija), s čimer sta postavljena evropski kontekst in teoretska osnova za vsebine iz slovenske literarne zgodovine v višjih semestrih.

V drugem semestru se obvezni modul iz književnosti (Starejša slovenska književnost in mladinska književnost), ki ponuja temeljne vsebine iz slovenske mladinske književnosti in vpogled v začetke slovenske književnosti, horizontalno povezuje z izbirnim predmetom iz književnosti, tako da lahko študent z

ustrezno izbiro predmeta poglobi vsebine iz mladinske, svetovne ali starejše slovenske književnosti (Izbrana poglavja iz slovenske in svetovne književnosti). Obvezni jezikovni modul iz diahronije (Razvoj slovenskega jezika) uvede študenta v zgodovino slovenskega knjižnega jezika in ponudi osnove iz stare cerkvene slovanščine.

V tretjem semestru zajema obvezni jezikovni modul zaokrožene oblikoslovne in besedoslovne vsebine (Oblikoslovje in besedoslovje) in se vertikalno navezuje na obvezni predmet iz skladnje v šestem semestru. Z izbiro jezikovnega predmeta se širi študentovo vedenje o knjižnojezikovni samobitnosti (Knjižnojezikovna samobitnost). Obvezni modul iz književnosti (Obdobja in smeri v slovenski književnosti) zajema poglavja iz slovenske književnosti 19. in 20. stoletja ter se po posameznih semestrih vertikalno povezuje z literarnozgodovinskimi izbirnimi predmeti ali predmeti v tematsko zaokroženih modulih.

V četrtem semestru zajema obvezni modul iz književnosti izbrana poglavja iz slovenske književnosti 20. stoletja (Slovenska književnost 20. stoletja) in se vertikalno povezuje z obveznim predmetom iz slovenske književnosti v šestem semestru (Interpretacija izbranih del slovenske književnosti po letu 1950). Z izbirnim predmetom iz književnosti lahko študent razširi in poglobi posamezne vsebine iz slovenske literarne vede, izbira lahko med predmeti, ki zajemajo slogovni, interpretativni, vrstni, naratološki in literarnozgodovinski vidik preučevanja slovenske književnosti (Izbrana poglavja iz slovenske književnosti). Obvezni modul iz jezika (Zgodovinska slovnica in

dialektologija) pogloblja vsebine iz diahronije jezika in se vertikalno povezuje z obveznim modulom iz drugega semestra (Razvoj slovenskega jezika), na horizontalni ravni pa tudi z izbirnimi predmeti iz diahronije slovenskega jezika.

V petem semestru študent izbere izbirni predmet iz lektorata slovanskega jezika in dva modula, enega od treh tematsko zaokroženih modulov iz književnosti (Slovenska pripovedna proza 20. stoletja, Morfološka struktura književnega dela, Književne vrste in žanri) in enega od treh iz jezika (Osnove pragmalingsvistike, Osnove semantike, Osnove korpusne lingvistike). V obeh modulih študent širi in pogloblja vsebine iz slovenskega jezika in literarne vede. Znanje enega od slovanskih jezikov, ki ga študent izbere iz ponujenih predmetov v okviru lektorata slovanskega jezika, mu omogoči poglobljen vpogled v slavistično strokovno literaturo ter dodatne možnosti pri izbiri teme in strokovne literature za diplomsko seminarsko nalogo iz jezika ali književnosti.

V šestem semestru študent opravi po en obvezni predmet iz književnosti in jezika in se odloči za diplomski seminar iz književnosti ali jezika. Študij zaključi tako, da opravi diplomski izpit ter v diplomskem seminarju predstavi in zagovarja diplomsko seminarsko nalogo.

Z obveznimi moduli in predmeti daje predmetnik temeljna znanja iz jezika in književnosti. Izbirni predmeti in tematsko zaokroženi izbirni moduli iz književnosti in jezika omogočajo študentu širjenje in poglobljanje temeljnih jezikovnih ali literarnovednih vsebin iz obveznih modulov, obenem pa mu s premišljeno izbiro od prvega letnika naprej omogočajo bolj

poglobljen študij tistih predmetnih vsebin, ki jih bo izbral za temo diplomske seminarske naloge.

Viri in literatura

Jesenšek, Marko, Kolenc Kolnik, Karmen, in Bezenšek, Jana (ur.), 2007: *Informacijska knjižica Filozofske fakultete Maribor za študijsko leto 2007–2008*. Maribor: Dravska tiskarna. 7–8, 12–13.

Univerzitetni študijski program prve stopnje Slovenski jezik in književnost. (Vloga za pridobitev soglasja k Univerzitetnemu študijskemu programu prve stopnje Slovenski jezik in književnost Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, Akreditacija Univerzitet-

nega dvopredmetnega študijskega programa prve stopnje Slovenski jezik in književnost. Maribor: marec 2007).

Univerzitetni dvopredmetni študijski program prve stopnje Slovenski jezik in književnost. (Vloga za pridobitev soglasja k Univerzitetnemu dvopredmetnemu študijskemu programu prve stopnje Slovenski jezik in književnost Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, Akreditacija Univerzitetnega dvopredmetnega študijskega programa prve stopnje Slovenski jezik in književnost. Maribor: maj 2007).

Melita Zemljak Jontes
Univerza v Mariboru
Filozofska fakulteta
m.zemljak@uni-mb.si

Prenovljena slovenistika na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem

Slovenistiko na Univerzi na Primorskem, kot tudi večino ostalih znanstvenih in strokovnih področij, pomembno zaznamuje problematika neposrednega okolja kulturnega in jezikovnega stika. Istočasno so zanj značilni sodobni pristopi, ki na jezik in književnost gledajo celostno, kot na součinkovanje družbenih in kulturnih ter v tem okviru jezikovno-literarnih potez neke skupnosti. Na osnovi takih izhodišč se je oblikoval že prvi dodiplomski univerzitetni študijski program Slovenistika na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem (v nadaljevanju UP FHŠ), prav tako pa tudi prenovljeni 3-letni univerzitetni program Slovenistika 1. stopnje, ki se je začel prvič izvajati v študijskem letu 2007/2008.

Fakulteta za humanistične študije Koper, ki je bila ustanovljena septembra 2000, prve študente pa je vpisala v letu 2001/2002, je imela že od samega začetka uveden kreditno-točkovni

sistem, prav tako pa tudi nekatere druge elemente, ki so danes sestavni del t. i. bolonjskih študijskih programov (npr. širok nabor izbirnih predmetov, interdisciplinarnost, velik obseg samostojnega raziskovalnega dela, tutorski sistem). Zaradi opisane sodobne narave študijskih programov je UP FHŠ v organizacijskem smislu laže in hitreje uresničila prenavo študijskih programov v skladu z bolonjskimi smernicami, in tako kot prva fakulteta na področju humanistike v Sloveniji v študijskem letu 2007/2008 razpisala vse prenovljene študijske programe 1. stopnje (Slovenistika, Italijanistika, Zgodovina, Geografija, Filozofija, Kulturni študiji in antropologija, Dediščina; v letu 2008/2009 bodo razpisani tudi Medijski študiji). Poleg tega je zaradi svojih preteklih izkušenj s kreditnim sistemom lahko ohranila pestro izbiro vsebin, ki dopušča oblikovanje osebnega, študentovim interesom prilagojenega, programa študija.